

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถนำมาสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมา คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 6 ด้าน มีผู้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.1.1 ควรให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอก

สถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ให้ครอบคลุม

2.1.2 ควรจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงหรือซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้น มีการจัดหาสื่อการเรียนรู้ของเด็กเล็กให้เพียงพอตลอดทั้งปีการศึกษา งบประมาณด้านอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) ด้านวัสดุอุปกรณ์

2.1.3 ควรประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการติดตามประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการดำเนินงานจากภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง

2.1.4 ควรมีระบบการบริหารงานบุคคลที่รวดเร็ว แม่นยำ ชัดเจนและทันต่อเหตุการณ์ มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ด้านบุคลากร

2.2.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตร และมีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก

2.2.2 ควรให้ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็กได้มีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงตนเองและพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเพื่อจูงใจให้อยากทำงาน

2.2.3 ควรสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2.2.4 ควรจัดบุคลากรที่จะดูแลเด็กให้เพียงพอต่อจำนวนของเด็ก มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน มีการมอบหมายหรือแจกแจงงาน

2.2.5 ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น

2.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

2.3.1 ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน สิ่งของเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรให้ดึงดูดความสนใจของเด็ก จัดห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียนแปลกตาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความประทับใจให้กับเด็ก ให้เด็กอยากมาโรงเรียน อยากมาพบครู พบเพื่อนและจัดบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับและไม้ที่ให้ร่มเงา มีมุมนั่งเล่น บริเวณสะอาดเรียบร้อย มีรั้วกั้นเป็นสัดส่วน

2.3.2 ควรจัดให้มีระบบดูแลรักษาความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ มีการจัดฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์ฉุกเฉินและการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีระบบรักษาความปลอดภัยในการเดินทางมาเรียนของเด็ก เช่น การจัดการจราจร การจัดรถรับ และส่ง และจัดเตรียมสถานที่จอดรถของผู้ปกครองที่มาส่งบุตรหลานให้เพียงพอ

2.3.3 ควรปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความมั่นคง แข็งแรงและมีความปลอดภัยสำหรับเด็ก

2.3.4 ควรจัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก

2.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

2.4.1 ควรจัดทำหลักสูตรของท้องถิ่นและนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบรรจุไว้ในหลักสูตร โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

2.4.2 ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ครอบครัวยุวมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และมีเวลาว่างมาเป็นครูพ่อกุแม่ ให้ความรู้ด้านวิชาการด้านภูมิปัญญากับบุตรหลาน

2.4.3 ควรจัดให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเด็ก อย่างเพียงพอและเหมาะสมตามวัย ควรมีการนำวัสดุหรือสิ่งของจากภายในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน จัดให้มีมุมให้ความรู้ สื่อรูปแบบต่าง ๆ ที่ให้ความรู้สำหรับ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง โดยจัดเป็นมุมหนังสือหรือบอร์ดติดข่าวสารที่น่าสนใจเกี่ยวกับเด็ก และนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

2.4.4 ควรจัดให้มีกิจกรรมประเมินภาวะโภชนาการเด็ก ได้แก่ การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง แล้วบันทึกลงสมุดสุขภาพ จัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่สำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

2.5.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน หรือในวันสำคัญต่าง ๆ

2.5.2 ควรจัดให้มีการพบปะหรือประชุมระหว่างผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้มีการสื่อสาร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.5.3 ควรมีการประชุมงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานหรือกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับทราบ เพื่อจะได้มีผู้เข้ามาช่วยเหลือในด้าน ๆ และควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา

2.5.4 ควรเปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและขับเคลื่อนกิจกรรมให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

2.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.6.1 ควรจัดตั้งชมรมผู้ปกครองเด็กเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือและจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองเด็ก ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.6.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประชุมความร่วมมือกับหน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.6.3 ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมของผู้นำเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็กและเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับต่าง ๆ และประชาสัมพันธ์การทำงานของเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กเล็ก จึงสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เพียงพอต่อความต้องการเพื่อให้การบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความคล่องตัว ไม่ล่าช้า การจัดสรรอัตรากำลังครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็กเพียงพอในการทำหน้าที่ดูแลเด็ก การสนับสนุนอาหารเสริม (นม) อาหารกลางวัน วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา ก็เพียงพอ นอกจากนั้นการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา ขวัญเมือง (2555 : 111) ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก มีอัตรากำลังครูผู้ดูแลเด็กเป็นไปตามสัดส่วน มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน การ

คัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของชุมชน

2. ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ให้ความสำคัญกับบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการกำกับดูแลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด มีการสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็ก ได้เข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทำให้ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็กมีความรู้และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น สามารถนำมาปรับใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ บุญอุทัย (2553 : 58) ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณธรรมจริยธรรม คุณวุฒิและความรู้ตรงกับงานที่รับผิดชอบ สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ปกครองและชุมชน

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่สำหรับอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็ก จำเป็นต้องสร้างอาคารให้ห่างจากสภาพแวดล้อมที่เป็นมลพิษและพื้นที่เสี่ยงอันตราย อาคารจึงต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีรั้วกั้นบริเวณเป็นสัดส่วน อาคาร ประตู หน้าต่าง แข็งแรง มั่นคงและปลอดภัย มีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุและการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน ภายในอาคารสะอาด ไม่สิ้น มีแสงสว่างเพียงพอ โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวุฒิ สิมารักษ์ (2553 : 120) ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ ขนาดที่เหมาะสม ทำเลที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ตลอดจนพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกตัวอาคารที่เหมาะสม มีมาตรการป้องกันความปลอดภัยและเตรียมความพร้อมรับกับสถานการณ์ฉุกเฉิน

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก งานวิชาการและการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรเป็นงานที่มีความสำคัญในการพัฒนาเด็ก ซึ่งครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็กถือเป็นบุคคลสำคัญในการที่จะพัฒนาเด็กให้ได้รับการพัฒนาครบทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและเรียนรู้ผ่านการเล่น และ มีการจัดหาสื่อผลิตสื่อ เพื่อใช้จัดกิจกรรม มีการประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง

โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุชาดา ขวัญเมือง, 2555 : 112) ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีการจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียนและเป็นไปอย่างเหมาะสมโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มีการเปิด โอกาสให้ชุมชนหรือทุกภาคส่วน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนการทำกิจกรรมร่วมกันกับทุกภาคส่วน โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนธยา ตะวังทัน (2554 : 93) ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและประชุมปรึกษาหารือในการดำเนินงาน ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ยังไม่มีการจัดตั้งเครือข่ายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยภายในท้องถิ่นขึ้น เป็นเพียงความร่วมมือกันเพื่อดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมร่วมกันเป็นครั้งคราวเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนัญญา เขียนโพธิ์ (2554 : 74) ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดประชุมครูผู้ดูแลเด็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7. จากผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองแปน อำเภออมลไศย จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 6 ด้าน โดยสรุปแนวทางการพัฒนา ดังนี้

7.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7.1.1 ควรมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ให้ครอบคลุมและเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน

7.1.2 ควรจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงหรือซ่อมแซมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้น มีการจัดหาสื่อการเรียนรู้ของเด็กเล็กให้เพียงพอตลอดทั้งปีการศึกษา งบประมาณด้านอาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) ด้านวัสดุอุปกรณ์

7.1.3 ควรประชุมชี้แจงบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการติดตามประเมินผล ตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการดำเนินงานจากภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง

7.1.4 ควรมีระบบการบริหารงานบุคคลที่รวดเร็ว แม่นยำ ชัดเจนและทันต่อเหตุการณ์ มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7.2 ด้านบุคลากร

7.2.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตร และมีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาและพัฒนาการเด็ก

7.2.2 ควรให้ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก ได้มีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงตนเองและพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเพื่อจูงใจให้อยากทำงาน

7.2.3 ควรสนับสนุนให้ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็ก ได้เข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและสนับสนุนให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

7.2.4 ควรจัดบุคลากรที่จะดูแลเด็กให้เพียงพอต่อจำนวนของเด็ก มีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน มีการมอบหมายหรือแจกแจงงาน

7.2.5 ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น

7.3 ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

7.3.1 ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน สิ่งของ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ควรให้ดึงดูดความสนใจของเด็ก จัดห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียนแปลกตาอยู่เสมอ เพื่อสร้างความประทับใจให้กับเด็ก ให้เด็กอยากมาโรงเรียน อยากมาพบครู พบเพื่อนและจัดบริเวณโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น มีไม้ดอกไม้ประดับและไม้ที่ให้ร่มเงา มีมุมนั่งเล่น บริเวณสะอาดเรียบร้อย มีรั้วกันเป็นสัดส่วน

7.3.2 ควรจัดให้มีระบบดูแลรักษาความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ มีการจัดฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์ฉุกเฉินและการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีระบบรักษาความปลอดภัยในการเดินทางมาเรียนของเด็ก เช่น การจัดการจราจร การทำทางม้าลาย การจัดรถรับ-ส่ง และจัดเตรียมสถานที่จอดรถของผู้ปกครองที่มาส่งบุตรหลานให้เพียงพอ

7.3.3 ควรปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความมั่นคงแข็งแรง และมีความปลอดภัยสำหรับเด็ก

7.3.4 ควรจัดหาเครื่องเล่นสนามให้เพียงพอต่อจำนวนเด็ก

7.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

7.4.1 ควรจัดทำหลักสูตรของท้องถิ่นและนำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบรรจุไว้ในหลักสูตร โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

7.4.2 ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา ครอบครัวยุ ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และมีเวลาวางมาเป็นครูพ่อครูแม่ให้ความรู้ด้านวิชาการด้านภูมิปัญญากับบุตรหลาน

7.4.3 ควรจัดให้มีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการเด็กอย่างเพียงพอและเหมาะสมตามวัย ควรมีการนำวัสดุหรือสิ่งของจากภายในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน จัดให้มีมุมให้ความรู้ สื่อรูปแบบต่าง ๆ ที่ให้ความรู้สำหรับ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง โดยจัดเป็นมุมหนังสือหรือบอร์ดติดข่าวสารที่น่าสนใจเกี่ยวกับเด็ก และนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

7.4.4 ควรจัดให้มีกิจกรรมประเมินภาวะโภชนาการเด็ก ได้แก่ การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง แล้วบันทึกลงสมุดสุขภาพ จัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่สำหรับเด็กให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา

7.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

7.5.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนหรือในวันสำคัญต่าง ๆ

7.5.2 ควรจัดให้มีการพบปะหรือประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้มีการสื่อสาร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

7.5.3 ควรมีการประสานงานและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานหรือกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับทราบ เพื่อจะได้มีผู้เข้ามาช่วยเหลือในด้าน ๆ และควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา

7.5.4 ควรเปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและขับเคลื่อนกิจกรรมให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

7.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

7.6.1 ควรจัดตั้งชมรมผู้ปกครองเด็กเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือและจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองเด็ก ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7.6.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.6.3 ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมของผู้นำเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็กและเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับต่าง ๆ และประชาสัมพันธ์การทำงานของเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองแปน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของเทศบาลควรสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายให้เป็นรูปธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยจะเป็นทางเลือกหนึ่งในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรหรือชุมชน โดยเฉพาะครูผู้ดูแลเด็กก็จะได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากหลายช่องทางยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบในงานวิจัยดังกล่าวมีประเด็นหรือแนวคิดที่ควรจะมีการดำเนินการในการวิจัยในระยะต่อไปในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ควรมีการวิจัยในเรื่องของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นรายศูนย์ เพราะข้อมูลที่ได้อาจมีความละเอียดมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของแต่ละศูนย์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาล เพราะคณะผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองก็จะทำให้การพัฒนาและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ตรงประเด็นมากขึ้น